

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

[Prooemivm.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

TRACTATUS VIII.
RELIGIONIS,
QVI EST
DE ADORATIONE,
ET SACRIFICIO.
PROOEMIUM.

RÆCEDENTI Tractatu diximus Religionem varios actus habere, internos & externos. Ex externis præcipui sunt Adoratio, & Sacrificium; quia his maximè cultum Deo debitum exhibemus: adoratione enim Deo, ut supremo Principi, & Domino te submittis, Sacrificio eius diuinam excellentiam, & dominationem testaris. De utroque dicendum.

DISPVATIO I.

De Adoratione.

PUNCTVM I.

Quid sit Adoratio, & quotuplex.

- 1 Nomen adorationis, qua ratione suscipitur.
- 2 Explicatur definitio adorationis.
- 3 Ex intentione adorantis, & ex dignitate persona adorata distinguitur.
- 4 Debet persona adorata esse superior adorante.
- 5 A tribus Theologicis virtutibus adoratio distinguitur.
- 6 Adoratio alia est absoluta, alia respectiua, & qua hæc sint.

Nomen adorationis commune est cultui exhibito Deo, Angelis, & hominibus, ut ex Scriptura sacra constat Deuteronom. num. 6. & Matth. 4. Nomen adorationis pro cultu tantum Deo exhibito usurpat. At Gen. 19. applicatur ad Angelorum cultum: vidit enim Loth duos Angelos, surrexit, & iuit obuiam eis, adoratiueque pronus in terram. Sed 3. Reg. 1. & alibi sæpe accipitur adoratio pro reuerentia hominibus facta. Secundò, nomen adorationis commune esse solet sacrificio; quia per sacrificium cultus Deo exhibetur, iuxta illud, Ioan. 4. Venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabis Patrem, sed licet per sacrificium, de quo erat interrogatio facta. At sacrificium non est propriè adoratio; quia solum est reuerentia supremi dominij, & excellentiæ, quod absque ulla submissione fieri potest. His positis.

Definitur adoratio in genere, ut sit submissio, & recognitio excellentiæ personæ adoratæ ex affectu illam sic recognoscendi: Sic omnes Doctores ex Damasceno, Orat. 1. de imagin. præpè ab initio, & orat. 3. Potest ergo hæc adoratio Deo, & creaturis fieri; quia in Deo, & creaturis excellentia reperitur adoratione digna. Si adoratio fiat Deo, erit submissio Deo tanquam supremo principi, & infinitè perfecto ex affectu illum sic recognoscendi. At si adoratio homini, vel Angelo fiat, erit submissio pronentis ex recognitione creatæ excellentiæ. Quapropter cum creatæ excellentiæ, & increata omnino diuersa sint, adoratio creatæ excellentiæ, & increatæ omnino differunt. Unde Sancti ad earum distractionem variis nominibus vruntur; & adorationem Dei vocant latriam, adorationem Sanctorum

Ferò. de Castro Sum. Mor. Pars II.

doliam; eam verò quæ B. Virgini fit, hyperduliam; quia intra latitudinem creatæ excellentiæ omnium est eminentissima.

3 Ex his constat primò, adorationem ex intentione adorantis, & ex dignitate personæ adoratæ distingui: & licet personæ adoratæ, Deus scilicet, & creatura in dignitate, & excellentia analogicè tantum conueniant; non inde inferitur adorationes analogicè tantum conuenire: quia utraq; adoratio creata est, & supernaturalis, ac proinde non habet in se, vnde analogicam diuersitatem habeant, sicuti amor Dei, & proximi vniocè conueniunt, etsi vnus respiciat increatam bonitatem, alius creatam. Sic Suarez disp. 51. sect. 2. vers. Nihilominus. An verò pertineant ad eandem virtutem, infra. Punct. 3. videbimus.

4. Secundò constat adorationem esse cultum, honorem, venerationem, & reuerentiam, quam adorans exhibet personæ adoratæ: at non omnis cultus, honor, veneratio, & reuerentia est adoratio. Quia honorare, colere, & venerari æqualem, & inferiorem potes; non tamen adorare; est enim adoratio actus, quo te alteri submittis, & illius superioritatem recognoscis, ut bene notauit Valquez, de Adorat. disp. 1. c. 1. num. .... Suar. tom. 1. in 3. p. disp. 51. sect. 1. in princ.

5 Tertiò, constat distingui adorationem à tribus Theologicis virtutibus: tum quia est actus virtutis moralis; tum quia non respicit Deum, ut proprium obiectum, sed cultum submissum, & venerationem diuinæ excellentiæ. Tum quia fide, spe, & charitate non te Deo propriè submittis, licet illum colas, & venereris. Quarto constat distingui ab humilitate; quia humilitas est voluntas exhibendi signa submissionis ex affectu conueniendi te in gradu proprio. Adoratio verò procedit ex affectu diuinam excellentiam, & maiestatem recognoscendi.

6 Præter supradictam distinctionem adorationis, alia est communis distinctio adorationis absolutæ; & respectiue. Adoratio absoluta est illa, qua quis alteri se submittit ob excellentiam illius, quæ adoratio soli creaturæ rationali, & intellectuali conuenire potest, quia sola illa capax est absolutæ adorationis; siquidem sola illa capax est virtutis, sanctitatis, dominij, &c. quæ sunt qualitates constituentes obiectum dignum adoratione; solaque illa intelligere submissionem potest. Respectiua adoratio est, quæ fit alteri non propter excellentiam in illo residentem, sed propter respectum, quem habet ad aliud, & ratione cuius iudicatur honore dignus: hæc igitur adoratio rebus inanimatis conuenire potest, quia non sinit in illis, sed tranfit, & refertur ad personas, ad quas ille res inanimatæ respiciunt, ut contingit in adoratione imaginum. Sic Suarez Tom. 1. in 3. p. disp. 51. sect. 2. in fine. Azor. 1. p. 1. c. 5. q. 4. Bonac. Tom. 2. disp. 3. de adorat. Punct. 1. in fin. Valq. de adorat. disp. 3. c. 2. in princ.

E
S
T
R
O
L
A
O
T
O
M
I
I